

Patočka o Evropě

Patočka kdysi napsal: „... Evropu nechápu pouze jako přítomnou Evropu, nýbrž jako to, co tvoří počátek, ten stále nevyčerpaný počátek, z kterého Evropa vznikla, z kterého ještě pořád dnešní planetární lidstvo žije (lidstvo planetární epochy)“. (Vypsáno z: 6748, Masaryk, samizdatový soubor, Praha 1979, str. 332 – je třeba ověřit ze Spisů.) Z toho je patrné, že jde vlastně o různé „fenomény“, např. je zásadní rozdíl mezi ‚fenoménem‘ geografickým a ‚fenoménem‘ dějinným; to za prvé. A pak je tu důležitý onen důraz na „ten stále nevyčerpaný počátek, z kterého Evropa vznikla“: jak vlastně máme dějinně chápat „počátek Evropy“? To zase záleží na tom, jak chápeme samu Evropu, zda je myslitelná bez starého Izraele (a bez křesťanství) – zdá se, že u Patočky ten můj důraz na židovské kořeny Evropy chybí nebo je neznatelný. Naproti tomu se zdá být u Patočky mnohem silněji zdůrazněn budoucnostní aspekt, neboť jednak se zmiňuje o „lidstvu planetární epochy“, jednak už mluví také o konci Evropy a o světě „postevropském“ (z toho se zdá vyplývat, že dějinně je Evropa fenoménem, který má nejen onen „stále nevyčerpaný počátek“, ale který má (a bude ještě nějaký čas mít) také stále ještě nenastalý „konec“.

(Písek, 180814-1.)